

»sygehusophold, behandling og pleje, som svarer til god psykiatrisk sygehusstandard«. Der kan i den forbindelse henvises til højesteretsdommen i Ugeskrift for Retsvæsen 1985 s. 368 (»Odde-dommen«), jf. kommentaren i U 1985 B sp. 248 ff sammenholdt med artiklen U 1986 B s. 139 ff om domstolsprøvelse af det offentlige serviceniveau vedrørende lægebehandling. Højesteretsdommen hviler øjensynligt på et minimumsprincip, hvorefter det ikke kan være domstolens opgave (gennem tilkendelse af erstatning) at gribe korrigerende ind over for det serviceniveau, som er et resultat af de politiske organers (amtskommunale m.v.) beslutninger, for så vidt standarden ikke er direkte lægeligt uforvarligt (minimumsprincippets krav).

Dette betyder med andre ord, at domstolene i vidt omfang ikke har mulighed for at bidrage til opretholdelsen og udfyldelsen af en mindstestandard af betydning. I denne situation vil standarden være afhængig af de enkelte regionale (amtsråd m.fl.) myndigheders ressourcetilprioritering, hvilket kan føre til en ganske forskellig standard i de enkelte dele af landet.

Centret finder, at adgangen til god psykiatrisk sygehusstandard ikke bør være afhængig af den geografiske lokalitet, hvor tvangsindeleggelsen finder sted.

10. Som konklusion kan på baggrund af det under pkt. 7.-9. omtalte anføres, at fastsættelse af mindstestandarder i lovgivningen kan være et virksomt middel til afhjælpning af nogle af de problemer, som præger stærkt belastede eller handicappede grupper, det være sig personer, der udstår frihedsstraf, eller sindslidende. Fastsættelse af sådanne mindstestandarder er velkendt i menneskeretlig sammenhæng og vil formentlig tiltage i betydning i de kommende år.

Det eksakte indhold af den givne mindstestandard er naturligvis – inden for visse grænser – et økonomisk-politisk spørgsmål. Centret har derfor ikke fundet at burde gå ind på spørgsmålet om mindstestandardens udformning.

Nogle retssikkerhedsmæssige spørgsmål

11. I bemærkningerne til lovforslaget § 5 (s. 23) anføres, at bestemmelserne i forslaget også gælder børn (mindreårige), der er sindssyge eller i en ligestillet tilstand. Hvis der er tale om

mindreårige, som ikke er sindssyge eller i en ligestillet tilstand, skal myndighedslovens regler gælde, dog modificeret af et alders- og modenhedskriterium.

Centret skal herom bemærke, at de anførte synspunkter om mindreårige ikke-sindslidende muligvis ikke kan opretholdes, såfremt den europæiske menneskerettighedsdomstol måtte konstatere en krænkelse i den såkaldte »Jon-sag« (application no. 10929/84). Menneskerettighedskommissionen har lagt til grund, at mindreårige er omfattet af den europæiske menneskerettighedskonventions art. 5, hvorefter (stk. 1) mindreåriges ophold på lukket psykiatrisk afdeling efter omstændighederne kan betragtes som frihedsberøvelse, uanset forældremyndighedsindehaverens samtykke, og at den mindreårige efter art. 5, stk. 4, har adgang til efterprøvelse af frihedsberøvelsens lovlighed.

På den baggrund finder Centret at burde bemærke, at sondringen mellem mindreårige sindssyge og mindreårige ikke-sindssyge næppe bør opretholdes. Det bemærkes også, at Dares-rapportens art. 41 (i den reviderede version art. 42) indeholder en bestemmelse, hvorefter mindreårige skal have samme ret til at modsætte sig hospitalsindlæggelse af samme grunde og samme vilkår som voksne.

12. Lovforslaget tillader i § 17, at frivillige ikke-sindssyge patienter tvangsmæssigt kan overføres til andet sted på afdelingen/hospitalet, og at denne patientkategori – såfremt der er tale om en meget urolig patient og det er af afgørende betydning for bedringen af tilstanden – tvangsmæssigt kan indgives beroligende midler.

Centret finder det principielt betænkeligt at tillade anvendelse af tvang over for frivilligt indlagte patienter, der ikke opfylder kriterierne i lovforslagets § 5 og derfor ikke kan frihedsberøves (i længere tidsrum) eller tvangsbehandles. Der består endvidere efter Centrets opfattelse en risiko for, at tvangsmæssig indgivelse af beroligende midler kan blive brugt som disciplineringsmiddel eller som en nødløsning i situationer, hvor der f.eks. er personalemangel.

13. I lovforslagets §§ 13, stk. 1, og 22 er indeholdt bestemmelser om tvangsbehandling af psykiatriske patienter i henseende til behandling af alvorlige somatiske sygdomme og så-